

Тема 14

Фіскальна політика держави

14.1. Фіскальна політика. Державний бюджет.

14.2. Сутність, функції та класифікація податків. Податкова система України.

13.1. Фіскальна політика. Державний бюджет.

Основними інструментами впливу держави на економіку виступає монетарна (грошово-кредитна) та фіскальна (бюджетно-податкова) політика. Більшість економічних криз країн світу були спричинені падінням сукупного попиту в економіці, тому з метою відновлення економічного зростання потрібно стимулювати сукупний попит, на що і спрямовані (стимулююча) фіскальна та монетарна політики.

Фіскальна політика держави – система регулювання економіки за допомогою використання державних витрат і податків. Основні цілі: мінімізація інфляції, згладжування циклічних коливань економіки, зниження рівня безробіття.

Регулюючи структуру і співвідношення між окремими частинами державного бюджету, фіскальна політика впливає одночасно на економічний розвиток й стан державного бюджету і тому виконує дві взаємопов'язані функції: стабілізаційну та фіскальну.

Фіскальна політика здійснюється у двох формах: дискреційна та недискреційна. Дискреційна – політика уряду, що спрямована на зміну в доходах та видатках державного бюджету з метою впливу на реальний обсяг національного виробництва, зайнятість, валютний курс та стан платіжного балансу. Термін «дискреція» означає, що зміна в податках чи видатках залежить від свідомих рішень парламенту чи уряду, що приймаються на основі чинних законів. Це активна фіскальна політика уряду.

Залежно від мети впливу на сукупний попит фіскальна політика може бути експансіоністська (стимулююча) та рестриктивна (стримуюча). Експансіоністська фіскальна політика здійснюється для стимулювання сукупного попиту в період економічного спаду. Уряд створює дефіцит державного бюджету на основі зростання державних видатків або зниження податків. Рестриктивна фіскальна політика проводиться в період піднесення, коли цілеспрямовано створюється бюджетний надлишок за рахунок зростання податків та зниження державних витрат.

Недискреційна (автоматична) – заснована на дії вмонтованих стабілізаторів (податкова система, виплати у разі безробіття тощо) та не потребує спеціальних рішень уряду. У разі циклічного піднесення вмонтовані стабілізатори призводять до максимізації податкових надходжень до державного бюджету, зменшення соціальних трансфертів і формування його профіциту. Під час спаду відбувається зворотній процес. Це пасивна фіскальна політика.

Вплив фіскальної політики на економіку здійснюється через державний бюджет. Державний бюджет є системою грошових відносин, яка виникає між державою, з одного боку, і підприємствами, фірмами, організаціями та населенням, з іншого, з метою формування та використання централізованого фонду грошових ресурсів для задоволення суспільних потреб. Іншими словами, це – щорічний баланс надходжень та видатків, який розробляють державні органи для активного впливу на економічний процес та підвищення його ефективності. У кожній країні основу державних фінансів становить бюджет, а точніше – бюджетна система, яка включає державний бюджет і бюджет відповідних адміністративних одиниць.

Розмір державного бюджету, його структура, а також співвідношення між доходами і видатками визначає можливості фіскальної політики, яка впливає на стан державного бюджету. Бюджетні доходи складаються з звичайних (податки, збори, внески в державні фонди соціального страхування, доходи від державної торгівлі) та надзвичайних коштів (кошти від приватизації, продажу прав використання повітряного транспорту). Основним джерелом доходів держави є податки.

13.2. Сутність та функції податків. Податкова система України.

Податки – це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і термінах, передбачених законодавством. Податки варто відрізнити від зборів, стягнення яких носить не безоплатний характер, а є умовою здійснення відносно їх платників певних дій. Загалом, податкові збори мають ряд ознак, які відрізняють їх від інших податкових платежів. Так основними відмінностями між податками та зборами є такі:

1) індивідуально визначене зустрічне задоволення на користь платника податкового збору, що полягає у вчиненні юридично значимих дій на його користь;

2) мета податків полягає у задоволенні потреб держави, мета зборів та платежів – задоволення певних потреб чи витрат установ;

3) податки – це безумовні платежі, а мито і збір сплачуються у зв'язку з послугою, наданою платнику державною установою;

4) сплата податку пов'язана з чітко вираженим обов'язком платника, мито і збір характеризуються певною добровільністю дій платника і не регулюються відносинами імперативного характеру;

5) збори, платежі часто мають разовий характер і сплата їх здійснюється без певної системи, у той час, як податки характеризуються певною періодичністю;

6) неможливо простежити використання податку, а податкові збори – це фінансування певних заходів і мають таким чином чітку ціль;

7) податки надходять до бюджету, збори – до цільового фонду;

8) податки – компетенція органів державної влади, збори – виконавчих органів.

Таким чином, на відміну від загальних податкових платежів збори мають індивідуальний характер і їм завжди властиві спеціальна мета і спеціальні інтереси. Проте податок і збір мають певні загальні ознаки, зокрема, такі:

- обов'язковість сплати податків і зборів до відповідних бюджетів і фондів;

- чітке надходження до бюджетів і фондів, за якими вони закріплені;

- стягнення їх на основі законодавчо закріпленої форми й порядку надходження;

- примусовий характер стягнення;

- здійснення контролю єдиними органами Державної податкової служби;

- безеквівалентний характер платежів.

Стягнення податків регулюється податковим законодавством. Сукупність установлених податків, а також принципів, форм і методів їхнього встановлення, зміни, скасування, стягнення й контролю утворюють податкову систему держави.

Податки та збори покликані виконувати такі функції:

1. Фіскальна (лат. *fiscus* – державна скарбниця) – насичення доходної частини державного бюджету для задоволення потреб суспільства. У період становлення буржуазної держави цю спрямованість податків вважали єдиною.

2. Регулююча, яка полягає у вирішенні за допомогою податкових механізмів тих або інших завдань економічної політики держави. Підтримка розвитку тих або інших економічних процесів через систему пільг і звільнень від оподаткування.

3. Контрольна – перевірка релевантності податків реалізації мети держави.

Окрім того податки мають певні підфункції:

1) розподільна – перерозподіл суспільних доходів (передача коштів на користь слабших і незахищених категорій громадян за рахунок покладання податкового тягаря на сильніші категорії населення)..

2) стимулююча, яка створює орієнтири для розвитку або згортання виробничої діяльності і пов'язана із застосуванням пільг, зміною об'єкта оподаткування, зменшенням оподатковуваної бази (іноді цю функцію розглядають як підвид регулюючої).

3) накопичувальна являє собою узагальнення всіх попередніх функцій і накопичення державного бюджету.

Платник податку — юридична, фізична особа, або фізична особа підприємця (ФОП), яка володіє певним майном або отримує відповідні доходи і безпосередньо зобов'язана сплачувати податки до бюджетів різних рівнів.

Суб'єкт оподаткування – особа, що має, отримує предмети оподаткування чи здійснює діяльність яка є предметом оподаткування, і реалізує податкові обов'язки і права Об'єкт оподаткування – предмет, що підлягає оподаткуванню.

Податкова ставка – розмір податку на одиницю оподаткування, встановлений в законодавчому порядку.

Податкова декларація – це офіційна заява платника податків про отримані ним за певний період прибутки та розповсюджені на них податкові знижки та пільги.

Податкова система являє собою сукупність податків, зборів і платежів, законодавчо закріплених у даній державі; принципів, форм і методів їхнього встановлення, зміни чи скасування; дій, що забезпечують їхню сплату, контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства.

В Україні діє дворівнева система оподаткування підприємств та фізичних осіб: перший рівень – загальнодержавні податки і збори, а другий – місцеві податки і збори (таблиця 13.1).

Таблиця 13.1

Дворівнева система оподаткування України

Загальнодержавні податки	Місцеві податки
--------------------------	-----------------

<ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на прибуток. 2. Податок на доходи фізичних осіб. 3. Податок на додану вартість. 4. Акцизний податок. 5. Екоподаток. 6. Рентна плата. 7. Військовий збір. 8. Мито. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на майно. 2. Туристичний збір. 3. Збір за місця для паркування транспортних засобів. 4. Єдиний податок.
---	---

Не входить до системи оподаткування єдиний соціальний внесок, платниками якого є роботодавці, ФОПи та юридичні особи. Його ставка – 22% з доходу (не може становити менше ніж 22% від мінімальної заробітної плати). Якщо сума виручки за звітний рік перевищує 1 000 000 грн, на підприємця додатково лягає сплата податку на додану вартість (ПДВ). А якщо сума виручки не перевищує вказану суму, платник має право не платити ПДВ взагалі, або сплачувати його на добровільних засадах.

В Україні є дві системи оподаткування: загальна і спрощена. Загальна система оподаткування включає в себе податки:

- 1) податок на доходи фізичних осіб (18% від заробітної платні).
- 2) єдиний соціальний внесок (22% від заробітної платні);
- 3) військовий збір (1,5% від заробітної платні).

Спрощена система складається із таких податків:

- 1) єдиний податок – 5% від доходу або фіксована сума податку (10 або 20% від мінімальної заробітної плати);
- 2) єдиний соціальний внесок (22 % від самостійно визначеної суми, яка не менше мінімального розміру – 22% від мінімальної заробітної платні).

Спрощена система оподаткування – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Така система вигідна тільки високоприбутковому бізнесу. В цілому українська податкова система за зовнішніми ознаками є дуже схожою на більшість податкових систем європейських країн.

13.3. Класифікація податків. Прямі і непрямі податки.

Податки класифікуються за різними ознаками. Відповідно до порядку стягнення податки поділяються на прямі і непрямі. Прямі стягуються безпосередньо з доходів або майна юридичних та фізичних осіб. Непрямими податками є податки, якими обкладаються ціни на товари і послуги. Чим біднішою є країна, ти більше вона покладається на непрямі податки, особливо

на податки від зовнішньоекономічної діяльності. Податкова ставка – це розмір податку на одиницю оподаткування. Ставки непрямих податків бувають тверді (на одиницю виміру товару) і у відсотках (як певна частка ціни товару). Уряду вигідніше призначати податки за процентною ставкою, оскільки зростання цін товарів забезпечує збільшення податкових надходжень до бюджету. До прямих податків в Україні можна віднести податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, податок на майно. До непрямих – податок на додану вартість, акцизний збір.

В залежності від того, в який бюджет скеровані податкові надходження, податки поділяються на загальнодержавні (надходять до державного бюджету) та місцеві (надходять до місцевого бюджету). Окрім того, існують ще цільові податки, які стягуються цільовим призначенням на певні потреби (будівництво доріг тощо).

Так до загальнодержавних належать такі податки й збори:

- 1) податок на додану вартість;
- 2) акцизний збір;
- 3) податок на прибуток підприємств;
- 4) податок на доходи фізичних осіб;
- 5) мито;
- 6) екологічний податок;
- 7) рентна плата;
- 8) військовий збір.

До місцевих податків належать:

- податок на майно;
- єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

До загальнодержавних податків належить акцизний збір. Акцизний збір – це непрямий податок на високорентабельні та монопольні товари (продукцію), що включається в ціну цих товарів. До підакцизних товарів належать:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво;
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну;
- пальне;
- автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів;
- електрична енергія.

Податок на прибуток підприємств – це прямий податок, сплачуваний підприємствами з прибутку, одержаного від реалізації продукції (робіт, послуг), цінних паперів, фінансових ресурсів та матеріальних цінностей, а також із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій.

Податок на доходи фізичних осіб – це прямий податок, що стягується з фізичних осіб на загальнодержавному рівні, з метою забезпечення надходжень та створення рівнонапруженого податкового тиску на основі прямого визначення доходів платника податків.

Після здобуття незалежності в Україні функціонував екологічний податок, який сплачувався за нанесену навколишньому природному середовищу шкоду. Екологічний податок (екоподаток) – обов’язковий платіж, що сплачується з фактичних обсягів різних викидів, скидів, розміщення відходів у довкіллі. Екоподаток справляється з:

- 1) обсягів викидів у атмосферне повітря;
- 2) скидів у водні об’єкти забруднюючих речовин;
- 3) розміщення відходів (крім розміщення на власних територіях окремих видів відходів як вторинної сировини);
- 4) фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками;
- 5) фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів (та накопичених);
- 6) з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року.

Рентна плата – загальнодержавний податок, який справляється за користування природними ресурсами.

Рентною платою обкладаються такі види користування природними ресурсами:

- 1) за користування надрами для видобування корисних копалин;
- 2) за користування надрами в цілях, не пов’язаних з видобуванням корисних копалин;
- 3) за користування радіочастотним ресурсом України;
- 4) за спеціальне використання води;
- 5) за спеціальне використання лісових ресурсів;
- 6) за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.

Рентні платежі та екологічний податок належать до різних підпунктів класифікації, але спільним є те, що вони є фіскальними інструментами

ощадливого природокористування. Крім того, відповідно до функцій податкової системи, рентні платежі носять компенсаційний характер, а екологічний податок – регулюючий.

Мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим та Митним кодексом України, що стягується з товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон країни.

Військовий збір – це податок, який було введено в 2014 році для фінансування Збройних сил України. Ним обкладаються доходи фізичних осіб на території України. Військовий збір було запроваджено 3 серпня 2014 року, як тимчасовий податок. Спочатку до кінця 2014 року, для фінансування Збройних сил України під час проведення АТО у зв'язку з російською агресією.

Останнім в групі загальнодержавних розглянемо податок на додану вартість. Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент). Облік ПДВ на підприємстві, яке зареєстроване як платник ПДВ, складається з обліку таких компонентів:

Податковий кредит – це сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання за звітний період (сума ПДВ сплачена таким підприємством у складі вартості товарів, робіт, послуг, придбаних в іншого платника ПДВ, або сплачена на кордоні митним органам).

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

До бюджету платник перераховує суму ПДВ, яка є різницею між податковим зобов'язанням та податковим кредитом.

Відповідно до Податкового кодексу України ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

- а) 20 відсотків;
- б) 0 відсотків;
- в) 7 відсотків по операціях з постачання лікарських засобів;
- г) 14 відсотків по операціях з постачання сільськогосподарської продукції.

Розрахуємо вартість податку на додану вартість на кожному етапі торгівельної угоди.

Нам відомо, що підприємство-переробник використаного пластику переплавив використані пляшки та із отриманої сировини виготовив 50 одиниць нових. Підприємець оцінив кожен готову одиницю продукції у 20

грн. Далі він перепродає 50 пластикових пляшок невеликій фабриці із розливу очищеної питної води, яка виготовляє партію 50 пляшок слабогазованої води та планує реалізувати її мережі супермаркетів, оцінивши вартість партії у 100 грн. Супермаркет планує продати партію 50 пляшок питної води кінцевому споживачу із прибутком 2 грн з кожної окремої пляшки та оцінює партію у 2000 грн. Споживач планує придбати у супермаркеті 50 пляшок питної води.

Нам необхідно знайти:

- 1) ціну торговельної угоди на кожному її етапі;
- 2) вартість ПДВ на кожній ланці торговельної угоди;
- 3) податкову знижку та податкове зобов'язання;
- 4) вартість одиниці готової продукції (із урахуванням ПДВ).

Нам відомо, що ставка ПДВ складає 20 відсотків. Розрахуємо податкове навантаження підприємства-переробника пластику.

$$1) \frac{20 \times 20}{100} = 4 \text{ (грн)} - \text{податкове навантаження переробного підприємства;}$$

Податкове навантаження переробного підприємства складає – 4 грн. Саме таку суму він має сплатити до державного бюджету та додати до вартості торговельної угоди, реалізуючи партію виготовленої продукції вже за таку суму:

$$2) 20 + 4 = 24 \text{ (грн)} - \text{вартість торговельної угоди із урахуванням ПДВ;}$$

Тепер розрахуємо податкове навантаження виробника очищеної питної води, який планує реалізувати партію води за 100 грн:

$$3) \frac{100 \times 20}{100} = 20 \text{ (грн)} - \text{податкове навантаження виробника води;}$$

Податкове навантаження підприємства-виробника питної води складає – 20 грн. Таку суму він додає до вартості торговельної угоди, реалізуючи партію води мережі супермаркетів не за 100 гривень, а за 120 гривень.

Проте підприємство-покупець пляшок отримує податковий кредит – право зменшити власне податкове навантаження на 4 гривні:

$$4) 20 - 4 = 16 \text{ (грн)} - \text{вартість ПДВ, яку сплатить виробник води із урахуванням податкового кредиту;}$$

Далі розрахуємо вартість торговельної угоди між супермаркетом та потенційним кінцевим споживачем. Визначаємо податкове навантаження супермаркета:

$$5) \frac{2000 \times 20}{100} = 400 \text{ (грн)} - \text{вартість ПДВ};$$

Податкове навантаження мережі супермаркетів, яка планує реалізувати партію із 50 пляшок питної води складає – 400 грн. Таку суму підприємство додає до вартості торгівельної угоди, реалізуючи партію води кінцевому споживачу не за 2000 гривень, а за 2400 гривень.

Мережа супермаркетів з ціни торгівельної угоди має також податковий кредит, який складає 20 гривень – саме на таку суму підприємство має право зменшити податкове навантаження. Таким чином сума ПДВ, яку виробник питної води сплатить до державного бюджету складатиме:

$$6) 400 - 20 = 380 \text{ (грн)} - \text{вартість ПДВ, яку сплатить супермаркет до державного бюджету із урахуванням податкового кредиту};$$

Розрахуємо вартість однієї пляшки питної води:

$$7) 2400 \div 50 = 48 \text{ (грн)};$$

За умовою нам відомо, що націнка мережі супермаркету складає 2 гривні на кожну окрему пляшку, а отже вартість однієї пляшки буде:

$$8) 48 + 2 = 50 \text{ (грн)} - \text{ціна одиниці продукції без урахування ПДВ};$$

ПДВ, яке має сплатити покупець з однієї пляшки складає:

$$\frac{50 \times 20}{100} = 10 \text{ (грн)} - \text{податкове навантаження кінцевого споживача на одну пляшку питної води};$$

Отже, ціна, за якою супермаркет буде реалізувати кожну пляшку питної води складає:

$$50 + 10 = 60 \text{ (грн)} - \text{ціна одиниці продукції із урахуванням ПДВ};$$

За умовою задачі покупець придбав 50 одиниць продукції. Таким чином сума ПДВ, яка перекладається на кінцевого споживача складає:

$$10 \times 50 = 500 \text{ (грн)} - \text{податкове навантаження кінцевого споживача};$$

Проте споживач має податковий кредит – 400 грн.

$$500 - 400 = 100 \text{ (грн)} - \text{вартість ПДВ, яку сплатить кінцевий споживач із урахуванням податкового кредиту}.$$

Відповідь: вартість ПДВ, яку сплатить кінцевий споживач до державного бюджету складає – 100 грн, а загальна сума ПДВ – 500 грн.

Для самоперевірки: вартість ПДВ без податкової знижки, яку сплачує кінцевий споживач дорівнюватиме сумі всіх фактично сплачених ПДВ на кожній ланці торгівельної угоди.

Встановлення й скасування податків та інших обов'язкових платежів податкового характеру, а також пільг їх платникам здійснюються Верховною Радою України, сільськими, селищними, міськими радами відповідно до положень Податкового кодексу України та інших законів України про оподаткування.

Основні джерела

1. Г. І. Скорик, В. В. Барінов, М. Б. Швецова. Економічна теорія: навч. посіб. Львів. Львівська політехніка, 2014. 187 с.

3. Ткаченко А. А., Толок В. А. Наука сучасної логіки: навч. посіб. – Запоріжжя: «Дике Поле», 1999. 456 с.

4. Податковий кодекс України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

5. Базилевич В. Д. Макроекономіка: навч. посіб./В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.

Питання для самоперевірки

1. Розкрийте сутність фіскальної політики держави. Які дві особливі функції вона виконує?

2. У яких дох формах здійснюється фіскальна політика держави? Охарактеризуйте кожну з них.

3. Які ви знаєте види фіскальної політики залежно від мети впливу на сукупний попит?

4. Що таке «державний бюджет»? Що входить до складу бюджетної системи країни?

5. Розкрийте сутність поняття «податок».

6. Назвіть основні функції та підфункції податків.

7. Зробіть порівняльний аналіз податків та зборів.

8. Розкрийте сутність єдиного податку в Україні. Яка його ставка та в чому полягають особливості нарахування?

9. Зробіть порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування.

10. Які загальнодержавні та місцеві податки складають податкову систему України?

Тестові завдання

1. Оберіть основні інструменти впливу держави на економіку?

- а) фіскальна (бюджетно-податкова) політика;
- б) політика протекціонізму (захист національного виробника);
- в) монетарна (грошово-кредитна) політика;
- г) правильні відповіді а) і в).

2. Система регулювання економіки за допомогою використання державних витрат і податків – це:

- а) фіскальна політика;
- б) монетарна політика;
- в) політика протекціонізму;
- г) грошово-кредитна політика.

3. Які функції виконує фіскальна політика держави?

- а) захисну;
- б) стабілізаційну;
- в) фіскальну;
- г) правильні відповіді б) і в).

4. У яких формах здійснюється фіскальна політика держави?

- а) дискреційна та недискреційна;
- б) експансіоністська та рестриктивна;
- в) стимулююча та стримуюча;
- г) фіскальна та стабілізаційна.

5. Як називається політика уряду, що спрямована на зміну в доходах та видатках державного бюджету з метою впливу на реальний обсяг національного виробництва?

- а) дискреційна;
- б) експансіоністська;
- в) недискреційна;
- г) рестриктивна.

6. Фіскальна політика заснована на дії вмонтованих стабілізаторів називається:

- а) дискреційна;
- б) експансіоністська;
- в) недискреційна;
- г) рестриктивна.

7. Що з перерахованого НЕ відноситься до вмонтованих стабілізаторів?
- а) податкова система;
 - б) зміна в податках чи видатках держави;**
 - в) виплати у разі безробіття;
 - г) всі відповіді вірні.

8. Як називається фіскальна політика, яка здійснюється для стимулювання сукупного попиту в період економічного спаду?

- а) дискреційна;
- б) експансіоністська;**
- в) недискреційна;
- г) рестриктивна.

9. Що таке встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету країни?

- а) податки;**
- б) збори;
- в) платежі;
- г) штрафи.

10. Яка з перерахованих функцій НЕ виконується податками та платежами?

- а) фіскальна;
- б) регулююча;
- в) прогнозування;**
- г) контрольна.

Практичні завдання

Задача 1.

Підприємець видобув 20 кг природної сировини – каоліну, вона ж – біла глина, оцінивши матеріал у 50 гривень. Далі він планує продати сировину виробнику посуду з вогнетривкої глини, який, в свою чергу, створює з неї 20 одиниць посуду та оцінює його у 400 гривень. Потім виробник реалізує свої готові вироби через аутлет (роздрібна торговельна точка) кінцевому споживачу, який оцінює партію з 20 одиниць у 800 гривень із прибутком 2 гривні з одного виробу. Споживач придбав 20 глечиків з вогнетривкої глини.

Знайдіть:

- 1) ціну торговельної угоди на кожному її етапі;
- 2) вартість ПДВ на кожній ланці торговельної угоди;

- 3) податкову знижку та податкове зобов'язання;
- 4) вартість одиниці готової продукції (із урахуванням ПДВ).